

ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΟΜΠΕΛ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΚΑΖΟΥΟ ΙΣΙΓΚΟΥΡΟ

Ένας καλλιτέχνης
του ρέοντος κόσμου

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση: Αργυρώ Μαντόγλου

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: Ένας καλλιτέχνης του ρέοντος κόσμου
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: An Artist of the Floating World
Από τις Εκδόσεις Faber and Faber, Λονδίνο 1986
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Kazuo Ishiguro
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Αργυρώ Μαντόγλου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Κασσιπίδης
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ: Faber
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Kazuo Ishiguro, 1986
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: John Dakers/Eye Ubiquitous/Corbis
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 1990,
με τον τίτλο «Ένας καλλιτέχνης του ρευστού κόσμου»
Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Απρίλιος 2020

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3399-8
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3400-1

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΚΑΖΟΥΟ ΙΣΙΓΚΟΥΡΟ

Ένας καλλιτέχνης
του ρέοντος κόσμου

Μετάφραση: Αργυρώ Μαντόγλου

Για τους γονείς μου

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1948

Εάν μια ηλιόλουστη μέρα πάρετε το ανηφορικό μονοπάτι που ξεκινάει από τη μικρή ξύλινη γέφυρα την οποία ακόμα εδώ γύρω αποκαλούν «Γέφυρα των Δισταγμών», δε θα χρειαστεί να περπατήσετε για πολύ μέχρι να δείτε τη στέγη του σπιτιού μου να προβάλλει ανάμεσα στις ψηλές κορφές δυο γκινγκόδεντρων. Ακόμα και αν δεν καταλάμβανε μια τόσο προνομιούχα θέση πάνω στον λόφο, το σπίτι θα ξεχώριζε απ' όλα τα γειτονικά και, ανεβαίνοντας το μονοπάτι, δε θα μπορούσατε να μην αναρωτηθείτε για την ταυτότητα του εύπορου ιδιοκτήτη του.

Ωστόσο, δεν είμαι ούτε υπήρξα ποτέ εύπορος. Η μεγαλοπρέπεια του σπιτιού μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός πως το σπίτι χτίστηκε από τον προηγούμενο ιδιοκτήτη, που δεν ήταν άλλος από τον Ακίρα Σουγκιμούρα. Φυσικά, εσείς μπορεί να είστε καινούργιος στην πόλη και σ' αυτή την περίπτωση το όνομα του Ακίρα Σουγκιμούρα μπορεί να μη σας λέει κάτι. Αλλά αν το αναφέρετε σε κάποιον που ζούσε εδώ πριν από τον πόλεμο, θα σας πληροφορήσει πως για περίπου τριάντα χρόνια ο Σουγκιμούρα ήταν αμφίβολα ένας από τους πλέον αξιοσέβαστους και ισχυρούς ανθρώπους της πόλης.

Αν τα γνωρίζετε όλα αυτά και φτάνοντας στην κορυφή του λόφου σταθείτε και παρατηρήσετε την υπέροχη ξύλινη εξώπορτα από κέδρο και τη μεγάλη έκταση που περικλείεται από τον μαντρότοιχο, τη στέγη με τα κομψά κεραμίδια και τον περίτεχνα σκαλισμένο ορθοστάτη της που δεσπόζει στη

γύρω θέα, θα αναρωτηθείτε πώς και ήρθε στην κατοχή μου μια τέτοια ιδιοκτησία, εφόσον ισχυρίζομαι πως έχω ένα σχετικά χαμηλό εισόδημα. Στην πραγματικότητα, αγόρασα αυτό το σπίτι εκείνη την εποχή για ένα συμβολικό ποσό – ίσως στο μισό από την αντικειμενική του αξία. Αυτό συνέβη εξαιτίας μιας πολύ περιέργης –πολλοί θα έλεγαν ανόητης– διαδικασίας που ακολούθησε η οικογένεια Σουγκιμούρα κατά την αγοραπωλησία.

Έχουν ήδη περάσει δεκαπέντε χρόνια από τότε. Εκείνη την εποχή τα οικονομικά μου έδειχναν να βελτιώνονται από μήνα σε μήνα και η σύζυγός μου άρχισε να με πιέζει να βρω ένα καινούργιο σπίτι. Με τη γνωστή προνοητικότητα της, είχε καταλάβει τη σημασία να έχουμε ένα σπίτι ανάλογο της κοινωνικής μας θέσης – όχι από ματαιοδοξία, αλλά για να προσφέρουμε στα παιδιά μας την προοπτική ενός καλού γάμου. Διέκρινα τη λογική αυτής της σκέψης, αλλά καθώς η Σετσούκο, η μεγαλύτερη κόρη μας, ήταν μόλις δεκατεσσάρων ή δεκαπέντε χρονών, δε βιάστηκα ιδιαίτερα. Πάντως, περίπου για έναν χρόνο, κάθε φορά που μάθαινα πως πουλιόταν ένα κατάλληλο σπίτι, δεν παρόλεπα να πάρω πληροφορίες. Και ήταν μέσω ενός μαθητή μου που πληροφορήθηκα πως το σπίτι του Ακίρα Σουγκιμούρα, έναν χρόνο μετά τον θάνατό του, είχε βγει προς πώληση. Παρότι η ιδέα της αγοράς ενός τέτοιου σπιτιού έμοιαζε παράλογη, την απέδωσα στον υπερβολικό σεβασμό που έτρεφαν πάντα οι μαθητές μου για το άτομό μου. Ωστόσο, ζήτησα να πάρω πληροφορίες και βρήκα μία απρόσμενη ανταπόκριση.

Ένα απόγευμα δέχτηκα επίσκεψη από δυο υπεροπτικές γκριζομάλλες κυρίες, που όπως αποδείχτηκε ήταν οι κόρες του Ακίρα Σουγκιμούρα. Όταν εξέφρασα την κατάπληξή μου γι' αυτό το προσωπικό ενδιαφέρον μιας τόσο διακεκρι-

μένης οικογένειας, η μεγαλύτερη αδελφή μου είπε ψυχρά πως δεν είχαν έρθει από ευγένεια και μόνο. Τους τελευταίους μήνες είχαν δεχτεί αρκετές προσφορές για το σπίτι του πατέρα τους, αλλά η οικογένεια είχε αποφασίσει να τις απορρίψει όλες, εκτός από τέσσερις. Αυτοί οι τέσσερις υποψήφιοι είχαν επιλεγεί προσεκτικά από μέλη της οικογένειας, με αποκλειστικό κριτήριο το κύρος και την επαγγελματική επιτυχία.

«Είναι πολύ σημαντικό για μας», συνέχισε, «το σπίτι που έχτισε ο πατέρας μας να περάσει στην κατοχή κάποιου που ο ίδιος θα ενέκρινε και θα θεωρούσε αντάξιο. Φυσικά, οι συνθήκες μάς υποχρεώνουν να συνυπολογίσουμε την οικονομική πλευρά, αλλά αυτή είναι δευτερεύουσας σημασίας. Συνεπώς, έχουμε καταλήξει σε μια τιμή».

Στο σημείο αυτό η μικρότερη αδελφή, που δεν είχε πει ακόμα λέξη, μου έδωσε έναν φάκελο και με παρακολούθησαν και οι δυο αυστηρά την ώρα που τον άνοιγα. Μέσα υπήρχε μόνο ένα χαρτί, κενό εκτός από έναν αριθμό γραμμένο καλλιγραφικά και με πένα. Ήμουν έτοιμος να εκφράσω την έκπληξή μου γι' αυτή την τόσο χαμηλή τιμή, όταν είδα στα πρόσωπα απέναντί μου πως η όποια περαιτέρω συζήτηση για τα οικονομικά θα θεωρούνταν άκομψη. Η μεγαλύτερη αδελφή είπε απλώς: «Δε θα συνέφερε κανέναν από εσάς να κάνετε κάποια μεγαλύτερη προσφορά. Δε μας ενδιαφέρει να εισπράξουμε μεγαλύτερο ποσό από το αναγραφόμενο. Αυτό που σκοπεύουμε να κάνουμε από δω και πέρα είναι μια δημοπρασία κύρους».

Είχαν έρθει οι ίδιες αυτοπροσώπως, όπως μου εξήγησε, να μου ζητήσουν επισήμως εκ μέρους της οικογένειας Σουγκιμούρα να δεχτώ να υποβληθώ –μαζί φυσικά με τρεις ακόμα υποψήφιους– σε έναν εξονυχιστικό έλεγχο των επιτευγ-

μάτων μου και του ιστορικού μου. Κατ' αυτό τον τρόπο θα επέλεγαν τον κατάλληλο αγοραστή.

Ήταν μια εκκεντρική διαδικασία, αλλά δε διέκρινα κάτι το μεμπτό· έμοιαζε, εντέλει, με τις διαπραγματεύσεις που γίνονται για έναν γάμο. Επίσης, ένιωσα κάπως κολακευμένος που αυτή η παλιά και διακεκριμένη οικογένεια με θεώρησε κατάλληλο για υποψήφιο. Όταν έδωσα τη συγκατάθεσή μου για την έρευνα και εξέφρασα την ευγνωμοσύνη μου, η μικρότερη αδελφή μου απευθύνθηκε με το μικρό μου όνομα, λέγοντας: «Ο πατέρας μας ήταν καλλιεργημένος άνθρωπος, κύριε Όνο. Είχε σε μεγάλη υπόληψη τους καλλιτέχνες. Και γνώριζε το έργο σας».

Τις μέρες που ακολούθησαν, έκανα τη δική μου έρευνα και διαπίστωσα πως η μικρότερη αδελφή έλεγε την αλήθεια· ο Ακίρα Σουγκιμούρα ήταν όντως φιλότεχνος, ο οποίος είχε επανειλημμένα χρηματοδοτήσει εκθέσεις με δικά του λεφτά. Έφτασαν στ' αυτιά μου, επίσης, μερικές ενδιαφέρουσες φήμες: ένα σημαντικό κομμάτι της οικογένειας Σουγκιμούρα φαίνεται πως είχε αντιρρήσεις για την πώληση του σπιτιού και είχαν μεσολαβήσει πολλοί διαπληκτισμοί. Τέλος, η οικονομική πίεση φαίνεται πως κατέστησε την πώληση αναπόφευκτη και αυτή η περίεργη διαδικασία γύρω από τη συναλλαγή ήταν ένας συμβιβασμός, στον οποίο κατέληξαν με αυτούς που δεν ήθελαν να αποχωριστεί η οικογένεια το σπίτι. Αναμφίβολα υπήρχε κάτι το υπεροπτικό στον τρόπο μεταβίβασης: ωστόσο, εγώ κατανοούσα τα αισθήματα μιας οικογένειας με τόσο μεγάλη παράδοση. Στη σύζυγό μου όμως δεν άρεσε και τόσο η ιδέα της έρευνας.

«Ποιοι νομίζουν ότι είναι;» διαμαρτυρήθηκε. «Πρέπει να τους πούμε πως δε θέλουμε να έχουμε καμία σχέση μαζί τους».

«Και τι πειράζει;» αντέτεινα. «Δεν έχουμε κάτι που δε θα

θέλαμε να το ανακαλύψουν. Πράγματι, δεν προέρχομαι από εύπορη οικογένεια, αλλά οι Σουγκιμούρα το ξέρουν ήδη αυτό και συνεχίζουν να μας θεωρούν κατάλληλους υποψήφιους. Άφησέ τους να κάνουν τις έρευνές τους και το μόνο που θα ανακαλύψουν είναι πληροφορίες εννοϊκές για μας». Θεώρησα επίσης σκόπιμο να προσθέσω: «Εν πάση περιπτώσει, δεν κάνουν κάτι περισσότερο απ' ό,τι θα κάναμε κι εμείς αν διαπραγματευόμασταν έναν γάμο με αυτούς. Πρέπει να τα συνηθίσουμε αυτά».

Επιπλέον, η ιδέα μιας «δημοπρασίας κύρους», όπως την ονόμασε η μεγαλύτερη αδελφή, ήταν άξια θαυμασμού. Αναρωτιέται κανείς για τον λόγο που τα πράγματα δε ρυθμίζονται με τέτοιο τρόπο συχνότερα. Πόσο πιο τιμητικός είναι ένας παρόμοιος συναγωνισμός, όπου λαμβάνονται υπόψη η ηθική και τα επιτεύγματα κάποιου και όχι το πορτοφόλι του. Ακόμα θυμάμαι τη βαθιά ικανοποίηση που ένιωσα όταν πληροφορήθηκα πως οι Σουγκιμούρα – ύστερα από σχολαστική έρευνα – αποφάσισαν πως εγώ ήμουν ο καταλληλότερος για να αγοράσει το πολύτιμο σπίτι τους. Και ασφαλώς το σπίτι αυτό άξιζε τον κόπο να υποστεί κανείς κάποιες δοκιμασίες για να το αποκτήσει· εκτός από την εντυπωσιακή και μεγαλοπρεπή πρόσοψη, στα ενδότερα είχε επένδυση από μαλακό φυσικό ξύλο που είχε επιλεγεί για την ομορφιά των αποχρώσεών του και δημιουργούσε για όλους εμάς που κατοικούσαμε εκεί μία ατμόσφαιρα χαλάρωσης και ηρεμίας.

Με όλα αυτά, η υπεροψία των Σουγκιμούρα ήταν εμφανής καθ' όλη τη διάρκεια της αγοραπωλησίας, κάποια μέλη της οικογένειας δεν έκαναν καμία προσπάθεια να κρύψουν την εχθρότητα απέναντί μας και ένας λιγότερο βολικός αγοραστής θα μπορούσε να παρεξηγηθεί και να εγκαταλείψει την όλη υπόθεση. Χρόνια αργότερα, όταν τύχαινε να συνα-

ντήσω κάποιο μέλος της οικογένειας, αντί να ανταλλάξει μαζί μου τους τυπικούς χαιρετισμούς, στεκόταν εκεί στη μέση του δρόμου και με ανέκρινε σχετικά με την κατάσταση του σπιτιού και με τις αλλαγές που είχα κάνει.

Αυτό τον καιρό σπανίως μαθαίνω νέα από τους Σουγκιμούρα. Αλλά λίγο μετά τη συνθηκολόγηση, είχα μια επίσκεψη από τη μικρότερη εκ των δυο αδελφών που με είχαν επισκεφτεί την εποχή της πώλησης. Τα χρόνια του πολέμου την είχαν μεταμορφώσει σε μία αδύνατη, άρρωστη ηλικιωμένη γυναίκα. Όπως το συνήθιζε όλη η οικογένεια, δεν έκανε καμία προσπάθεια να κρύψει το γεγονός πως το ενδιαφέρον της εστιαζόταν αποκλειστικά στο να μάθει αν είχε πάθει κάτι το σπίτι –και όχι οι ένοικοί του– κατά τη διάρκεια του πολέμου· ίσα που με συλλυπήθηκε για τη γυναίκα μου και τον Κένζι και άρχισε αμέσως να ρωτάει για τις ζημιές που είχαν προκληθεί από τους βομβαρδισμούς. Αυτό με θύμωσε, αλλά στη συνέχεια άρχισα να προσέχω πώς τα μάτια της γυρόφερναν άθελά της στο δωμάτιο και πώς κάποιες φορές σταματούσε απότομα στο μέσον μιας από τις μετρημένες και τυπικές φράσεις της, και διαπίστωσα πως βίωνε βαθιά συγκίνηση που ξαναβρισκόταν σ' αυτό το σπίτι. Έπειτα, όταν κατάλαβα πως τα περισσότερα μέλη της οικογένειας από την εποχή της πώλησης ήταν τώρα νεκρά, άρχισα να τη λυπάμαι και της πρότεινα να την ξεναγήσω.

Το σπίτι είχε υποστεί κι αυτό κάποιες ζημιές από τον πόλεμο. Ο Ακίρα Σουγκιμούρα είχε χτίσει μία ανατολική πτέρυγα που αποτελούνταν από τρία μεγάλα δωμάτια και ενωνόταν με το κυρίως οίκημα με έναν μακρύ διάδρομο κατά μήκος της μιας πλευράς του κήπου. Ο διάδρομος αυτός ήταν υπερβολικά μακρύν και μερικοί έλεγαν πως ο Σουγκιμούρα τον έχτισε –καθώς και ολόκληρη την ανατολική πτέρυ-

γα– για τους γονείς του, τους οποίους ήθελε να κρατάει σε απόσταση. Εν πάση περιπτώσει, ο διάδρομος ήταν ένα από τα ωραιότερα χαρακτηριστικά του σπιτιού. Το απόγευμα τον κάλυπταν απ' άκρη σ' άκρη οι φωτοσκιάσεις από τις φυλλωσιές των δέντρων και ένιωθε κανείς πως βάνιζε σε μία από τις στοές του κήπου. Οι περισσότερες ζημιές από τον βομβαρδισμό προκλήθηκαν σε αυτή την πτέρυγα του σπιτιού και καθώς την κοιτάζαμε από τον κήπο, μπόρεσα να δω πως η δεσποινίς Σουγκιμούρα ήταν έτοιμη να βάλει τα κλάματα. Εν τω μεταξύ εγώ είχα αποβάλει εντελώς την ενόχληση που μου είχε αρχικά προκαλέσει η ηλικιωμένη γυναίκα και τη διαβεβαίωσα, όσο πιο πειστικά μπορούσα, πως με την πρώτη ευκαιρία θα επισκεύαζα τις ζημιές και πως το σπίτι θα ξαναγινόταν όπως το είχε χτίσει ο πατέρας της.

Δεν είχα ιδέα, όταν της το υποσχέθηκα αυτό, πως τα υλικά θα ήταν τόσο δυσεύρετα. Για πολύ καιρό μετά τη συνθηκολόγηση ήσουν αναγκασμένος να περιμένεις ολόκληρες βδομάδες για ένα συγκεκριμένο κομμάτι ξύλου ή μια παρτίδα πρόκες. Υπό αυτές τις συνθήκες όμως, όποια δουλειά μπορούσα να κάνω έπρεπε να γίνει στο κυρίως οίκημα –που κι αυτό είχε υποστεί κάποιες ζημιές–, συνεπώς οι επισκευές στον διάδρομο του κήπου και στην ανατολική πτέρυγα προχωρούσαν αργά. Έκανα ό,τι ήταν δυνατόν για να εμποδίσω τη μεγαλύτερη φθορά, αλλά θα αργήσει πολύ η ώρα που θα μπορέσω να ανοίξω και πάλι αυτή την πτέρυγα του σπιτιού. Επιπλέον, τώρα που στο σπίτι απομείναμε μόνο η Νορίκο κι εγώ, δεν υπάρχει και τόση βιασύνη να επεκτείνουμε τους κατοικήσιμους χώρους.

Σήμερα, αν σας πήγαινα στο πίσω μέρος του σπιτιού και παραμέριζα το βαρύ παραβάν για να δείτε τα απομεινάρια από τον διάδρομο του κήπου του Σουγκιμούρα, θα

είχατε πάρει μια ιδέα από το πόσο γραφικός ήταν κάποτε. Αναμφίβολα θα παρατηρούσατε, επίσης, τους ιστούς αράχνης και την υγρασία που δεν έχω καταφέρει να περιορίσω και τις μεγάλες ρωγμές στο ταβάνι, που το σκέπασα με μουσαμά για προστασία από τη βροχή. Μερικές φορές νωρίς το πρωί, μετακινώ αυτό το παραβάν για να δω τις φωτεινές ακτίδες του ήλιου να διαπερνούν τον μουσαμά, αποκαλύπτοντας σύννεφα σκόνης στον αέρα, λες και το ταβάνι έχει μόλις καταρρεύσει.

Εκτός από τον διάδρομο και την ανατολική πτέρυγα, την πιο σοβαρή ζημιά την έχει υποστεί η βεράντα. Σε όλα τα μέλη της οικογένειάς μου, αλλά ιδιαίτερα στις δυο μου κόρες, άρσεσε πολύ να περνάνε εκεί την ώρα τους κουβεντιάζοντας και κοιτάζοντας τον κήπο· και όταν η Σετσούκο –η παντρεμένη κόρη μου– ήρθε να μας επισκεφτεί για πρώτη φορά μετά τη συνθηκολόγηση, δεν ξαφνιάστηκα όταν είδα πόσο στεναχωρήθηκε από την κατάστασή της. Είχα ήδη επισκευάσει τις μεγαλύτερες ζημιές, αλλά στη μία άκρη της διέκρινες ρωγμές και ραγίσματα στο σημείο όπου οι σανίδες είχαν τιναχτεί από την έκρηξη. Η στέγη της βεράντας, επίσης, είχε υποστεί ζημιές και όταν έβρεχε, έπρεπε να μαζεύουμε με κουβάδες το νερό που έσταζε.

Ωστόσο, την προηγούμενη χρονιά κατάφερα να κάνω μια κάποια πρόοδο με τις επισκευές και όταν η Σετσούκο ήρθε να μας επισκεφτεί ξανά πριν από έναν μήνα, η βεράντα ήταν σχεδόν εξ ολοκλήρου επισκευασμένη. Η Νορίκο είχε πάρει άδεια από τη δουλειά για την επίσκεψη της αδελφής της και έτσι, με την καλοκαιρία να συνεχίζεται, οι δυο κόρες μου περνούσαν μεγάλο μέρος του χρόνου τους στη βεράντα. Πήγαινα και καθόμουν κι εγώ μαζί τους και ήταν σχεδόν όπως παλιά, όταν τις ηλιόλουστες μέρες καθόμασταν όλοι έξω στη

λιακάδα και κουβεντιάσαμε χαλαρά και ανάλαφρα. Μια φορά, τον προηγούμενο μήνα –πρέπει να ήταν η επομένη της άφιξης της Σετσούκο– κι ενώ καθόμασταν έξω στη βεράντα μετά το πρωινό, η Νορίκο είπε:

«Ανακουφίστηκα που ήρθες επιτέλους, Σετσούκο. Θα αναλάβεις εσύ τον πατέρα για λίγο».

«Νορίκο, σοβαρά...» Η μεγαλύτερη αδελφή μετακινήθηκε αμήχανα πάνω στο μαξιλάρι της.

«Ο πατέρας χρειάζεται πολλή φροντίδα τώρα που σταμάτησε να εργάζεται». Και η Νορίκο με ένα σκανδαλιάρικο χαμόγελο συνέχισε: «Πρέπει να τον κρατάς απασχολημένο, διαφορετικά αρχίζει να στριφογυρίζει από δω κι από κει».

«Σοβαρά...» Η Σετσούκο χαμογέλασε αμήχανα, έπειτα στράφηκε προς τον κήπο αναστενάζοντας. «Ο σφένδαμος φαίνεται να έχει συνέλθει εντελώς. Δείχνει πολύ καλά».

«Η Σετσούκο μάλλον δεν έχει ιδέα για το πώς είσαι αυτό τον καιρό, πατέρα. Σε θυμάται από την εποχή που ήσουν τύραννος και μας έδινες συνεχώς διαταγές. Τώρα είσαι πολύ πιο γλυκός, έτσι δεν είναι;»

Γέλασα για να δείξω στη Σετσούκο πως όλα αυτά ήταν ένα αστείο, αλλά η μεγαλύτερη κόρη μου συνέχισε να με κοιτάζει αμήχανα. Η Νορίκο στράφηκε ξανά προς την αδελφή της και πρόσθεσε: «Αλλά χρειάζεται πολύ περισσότερη φροντίδα, έτσι όπως στριφογυρίζει στο σπίτι όλη μέρα».

«Λέει ανοησίες ως συνήθως», τη διέκοψα. «Αν περνάω όλη τη μέρα στριφογυρίζοντας, τότε πώς έγιναν όλες αυτές οι επισκευές;»

«Πράγματι», είπε η Σετσούκο και γύρισε χαμογελαστή προς το μέρος μου. «Το σπίτι δείχνει μια χαρά τώρα. Ο πατέρας πρέπει να εργάστηκε πολύ σκληρά».

«Πήρε εργάτες να τον βοηθήσουν σε όλες τις δύσκολες δου-

λειές», είπε η Νορίκο. «Δε φαίνεται να με πιστεύεις, Σετσούκο. Ο πατέρας είναι πολύ διαφορετικός τώρα. Δε χρειάζεται να τον φοβάσαι πια. Είναι πολύ πιο γλυκός και μαλακός».

«Νορίκο, σοβαρά...»

«Καμιά φορά μαγειρεύει κιόλας. Αυτό δε θα το φανταζόσουν ποτέ, έτσι δεν είναι; Αλλά αυτό τον καιρό η μαγειρική του πατέρα βελτιώνεται συνεχώς».

«Νορίκο, νομίζω πως το συζητήσαμε αρκετά αυτό το θέμα», είπε ήρεμα η Σετσούκο.

«Δεν είναι αλήθεια, πατέρα; Έχεις κάνει μεγάλη πρόοδο».

Χαμογέλασα ξανά και κούνησα κουρασμένα το κεφάλι. Ήταν εκείνη τη στιγμή, θυμάμαι, που η Νορίκο γύρισε προς τον κήπο και κλείνοντας τα μάτια της στον ήλιο που έπεφτε πάνω της, είπε:

«Φυσικά, δε θα μπορεί να στηρίζεται σ' εμένα πως θα έρχομαι για να του μαγειρεύω, όταν θα παντρευτώ. Θα έχω ήδη αρκετά να κάνω, για να φροντίζω και τον πατέρα».

Μόλις είπε αυτό η Νορίκο, η μεγαλύτερη αδελφή της –τα μάτια της οποίας μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν αλλού στραμμένα– με κοίταξε με μια γρήγορη, εξεταστική ματιά. Αλλά το βλέμμα της τραβήχτηκε ξανά από πάνω μου, καθώς ήταν υποχρεωμένη να ανταποδώσει το χαμόγελο της Νορίκο. Ωστόσο, μια καινούργια, πιο έντονη ανησυχία φάνηκε στον τρόπο της Σετσούκο και έδειξε να ανακουφίζεται όταν το αγοράκι της πέρασε τρέχοντας κάτω από τη βεράντα και της έδωσε την ευκαιρία να αλλάξει θέμα.

«Ισίρο, σε παρακαλώ, κάθισε!» του φώναξε.

Αναμφίβολα, μετά το σύγχρονο διαμέρισμα των γονιών του, ο Ισίρο ήταν καταγοητευμένος από το ευρύχωρο σπίτι μας. Ωστόσο, δεν έδειχνε να απολαμβάνει όπως εμείς το να κάθεται στη βεράντα, προτιμώντας αντίθετα να τρέχει με με-

γάλη ταχύτητα πάνω-κάτω, μερικές φορές γλιστρώντας πάνω στις γυαλισμένες σανίδες. Πολλές φορές, παραλίγο να ρίξει κάτω τον δίσκο με το τσάι μας και οι ικεσίες της μητέρας του να καθίσει φρόνιμα δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα. Έτσι κι αυτή τη φορά, όταν η Σετσούκο τον φώναξε να πάρει ένα μαξιλάρι και να καθίσει μαζί μας, στάθηκε μουτρωμένος στην άκρη της βεράντας.

«Έλα, Ισίρο», του φώναξα, «κουράστηκα να μιλάω συνεχώς με τις γυναίκες. Έλα και κάθισε δίπλα μου να μιλήσουμε για αντρικά θέματα».

Αυτό τον έφερε αμέσως κοντά μου. Έβαλε ένα μαξιλάρι δίπλα μου, έπειτα κάθισε σε μία άκρως μεγαλοπρεπή στάση – χέρια στους γοφούς και ώμοι στητοί.

«Όζι*», μου είπε σοβαρά, «έχω μια ερώτηση να σου κάνω».

«Ναι, Ισίρο, τι τρέχει;»

«Θέλω να μου πεις για το τέρας».

«Το τέρας;»

«Είναι προϊστορικό;»

«Προϊστορικό; Ξέρεις ήδη τέτοιες λέξεις; Πρέπει να είσαι έξυπνο παιδί».

Στο σημείο αυτό η μεγαλοπρέπεια του Ισίρο πρέπει να υποχώρησε. Αφήνοντας κατά μέρος την πόζα, ξάπλωσε ανάσκελα και άρχισε να τινάζει τα πόδια του στον αέρα.

«Ισίρο!» του ψιθύρισε η μητέρα του επικριτικά. «Πώς φέρεσαι έτσι μπροστά στον παππού σου; Κάτσε καλά!»

Η μόνη αντίδραση του Ισίρο ήταν να αφήσει τα πόδια του να πέσουν στο πάτωμα. Έπειτα σταύρωσε τα χέρια του στο στήθος και έκλεισε τα μάτια.

* Oji: Παππούς. (Σ.τ.Μ.)

1948. Η Ιαπωνία προσπαθεί να μαζέψει τα συντρίμια της ύστερα από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αφήνοντας την ήττα πίσω της και ατενίζοντας το μέλλον. Ο διάσημος καλλιτέχνης Μασούτζι Όνο γεμίζει τις μέρες του φροντίζοντας τον κήπο του, το σπίτι του, τις δύο ενήλικες κόρες του και τον εγγονό του, ενώ περνάει τα απογεύματά του πίνοντας με παλιούς συνεργάτες σε μισοφωτισμένα μπαρ. Θα έπρεπε να περνάει όμορφα τα χρόνια του ως συνταξιούχος. Αλλά καθώς οι αναμνήσεις του επιστρέφουν συνεχώς στο παρελθόν, σε μια ζωή και σε μια καριέρα που επηρεάστηκαν βαθιά από τον ιαπωνικό μιλιταρισμό, μια μαύρη σκιά απειλεί τη γαλήνη του.

Ένα μυθιστόρημα για ήρωες και δειλούς, αλλά
πάνω απ' όλα για ανθρώπους, από τον βραβευμένο
με Νομπέλ Λογοτεχνίας και Booker Καζούο Ισιγκούρο.

Επανεκδόση του: ΕΝΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΡΕΥΣΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 22171

ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ